

INVESTERINGEN VAN OPENBAAR NUT

ORDONNANTIE VAN 16 JULI 1998

Inhoud

Inhoud.....	3
Structuur van de ordonnantie	4
Hoofdstuk 1 - Welke investeringen?	4
Hoofdstuk 2 - Jaarlijkse subsidies	6
Hoofdstuk 3 - Driejaarlijkse subsidies	7
➤ De driejarige investeringsdotatie (DID)	7
➤ De driejarige ontwikkelingsdotatie (DOD)	7
Toekenningsregels	8
Hoofdstuk 1 – Subsidiëringspercentage	8
➤ Basispercentage: 50%.....	8
➤ Verhoogd percentage van 70%.....	8
➤ Specifiek verhoogd percentage van 90%.....	10
Hoofdstuk 2 - Gemeentelijk Driejarig Investeringsprogramma (GDIP).....	11
➤ Initiëring van het programma.....	11
➤ Indiening van het programma door de begunstigde.....	11
➤ Regeringsbeslissing over het programma.....	11
Hoofdstuk 3 - Principiële instemming voor de toekenning van subsidies (PITS)	13
➤ Indiening van de aanvraag om principiële instemming	13
➤ Analyse van de aanvraag om principiële instemming	14
Hoofdstuk 4 - Toekenning van subsidies (TS).....	15
➤ Indienen van de aanvraag tot toekenning van subsidies	15
➤ Analyse van de aanvraag tot toekenning van subsidies	17
Opvolging van de dossiers	18
"Hoofdstuk 1 - Begeleidingscomité	18
➤ Doel van het Comité	18
➤ Samenstelling van het comité.....	18
Hoofdstuk 2 – Subsidievoorschot	19
➤ Te bezorgen documenten.....	19
Hoofdstuk 3 - Voorlopige oplevering van de werken	19
➤ Deelname van de subsidiërende overheid	19

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

Hoofdstuk 4 - Eindafrekening van de investering	19
➤ Te bezorgen documenten.....	19
➤ Kennisgeving van het eindsaldo van de subsidie.....	20
➤ Bezwaar.....	20
Samenvattende checklists.....	21
Goed om te weten	22
Contacten	23
Uw correspondenten.....	23
Wettelijke basis.....	24

Inhoud

De ordonnantie van 16 juli 1998 betreffende de toekenning van subsidies om investeringen van openbaar nut aan te moedigen en de bijhorende uitvoeringsbesluiten bepalen de in acht te nemen vereisten en procedures bij de uitwerking van projecten voor investeringen van openbaar nut.

Deze ordonnantie werd door de overheid gewijzigd op 20 juli 2016 om de procedures gemakkelijker te maken en de interacties tussen regionale administraties en gemeenten te versterken.

Dit vademecum vat die documenten samen. Het geeft de inhoud van de ordonnantie en de bijhorende uitvoeringsbesluiten weer in de vorm van een praktische gids die is opgevat als een tool die de begunstigde begeleidt bij de verschillende stappen in zijn project.

Het vademecum heeft geen enkele juridische waarde; het vervangt in geen enkel geval de geldende regelgeving, die is bijgevoegd.

Structuur van de ordonnantie

De ordonnantie van 16 juli 1998 betreffende de toekenning van subsidies om investeringen van openbaar nut aan te moedigen bepaalt welke investeringen in aanmerking komen voor gewestelijke financiering en voorziet in twee verschillende procedures naargelang van de begunstigde: jaarlijkse en driejaarlijkse subsidies.

Hoofdstuk 1 - Welke investeringen?

De investeringen die in aanmerking komen om gesubsidieerd te worden zijn:

A) (Art. 16.) inzake openbare ruimten:

1° de met betrekking tot de wegeninfrastructuur en de openbare ruimtes:

- a) de realisatie van wegen en infrastructuur voorzien door het gewestelijk ontwikkelingsplan of door de gemeentelijke ontwikkelingsplannen of nog door het gewestelijk mobiliteitsplan of door de gemeentelijke mobiliteitsplannen;
- b) de aanleg, de heraanleg, de verbetering van de wegenis en de vernieuwing van het wegdek;
- c) de realisatie, de aanleg, de verbetering of de restauratie van fietspaden en trottoirs;
- d) de aanleg van de wegenis met het oog op een verbeterde doorlaatbaarheid van het wegdek en de bodem, op een verbetering van de biodiversiteit, op het gebruik van materialen met een kleine ecologische impact.

2° de met betrekking tot de uitrusting van de wegeninfrastructuur:

- a) het plaatsen en de verbetering van installaties voor openbare verlichting;
- b) de verwerving, de vernieuwing en de installatie van stadsmeubilair, voor zover hierover geen concessie-overeenkomst bestaat;
- c) de aanplantingen en de vernieuwing ervan;

3° de met betrekking tot de groene ruimten:

- a) de verwerving van terreinen die zullen dienen als groene ruimte toegankelijk voor het publiek;
- b) de aanleg en de heraanleg van terreinen die zullen worden bestemd of die verder bestemd zullen blijven als groene ruimte toegankelijk voor het publiek;
- c) de aanplantingen en de vernieuwing ervan in de groene ruimten toegankelijk voor het publiek;

4° de met betrekking tot de uitrusting van groene ruimten:

- a) de installatie en de verbetering van verlichtingsinstallaties;
- b) de verwerving, de vernieuwing en de installatie van stadsmeubilair, voor zover hierover geen concessie-overeenkomst bestaat;
- c) het rioleringsnet;

5° het verlichten van gevels of van delen van gevels van beschermde, bewaarde of in de inventaris opgenomen gebouwen, met toepassing van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, voor zover deze gevels of delen van gevels zichtbaar zijn vanaf de openbare ruimte;

6° de verwerving, de installatie en de restauratie van kunstwerken op de gemeentewegen of in de voor het publiek toegankelijke groene ruimten;

7° de realisatie, de aanleg en de uitbreiding van begraafplaatsen, crematoria of columbariums, met inbegrip van de wegen, de toegangswegen, de beplanting en de hekken.

B) (Art. 17) inzake gebouwen :

1° de oprichting en de renovatie van gebouwen, met inbegrip van hun verwerving, waaraan de gemeenten of de openbare centra voor maatschappelijk welzijn een administratieve bestemming geven of zullen geven;

2° de oprichting en de renovatie van gebouwen, met inbegrip van hun verwerving, bestemd voor het uitoefenen van erkende erediensten en de lekenmoraal;

3° de oprichting en de renovatie van gebouwen, inclusief hun verwerving, bestemd voor het beheer en het onderhoud van begraafplaatsen, columbariums en crematoriums of bestemd voor begrafenisplechtigheden;

4° De werken uitgevoerd in gebouwen toebehorend aan de gemeenten of de openbare centra voor maatschappelijk welzijn die bijdragen tot een rationeel energiegebruik.

C) (Art. 18) inzake sanering : de creatie, de vernieuwing en de herstelling van het rioleringsnetwerk.

D) (Art. 19) De studies die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van de in de artikelen opgesomde investeringen zijn subsidieerbaar op voorwaarde dat de investeringen waaraan ze zijn gerelateerd werkelijk zijn gebeurd.

Hoofdstuk 2 - Jaarlijkse subsidies

Volgende begunstigden:

- 1) de intercommunales;
  - 2) de administratieve organen van de andere erkende erediensten¹;
  - 3) de rechtspersonen die de onroerende goederen beheren noodzakelijk voor de morale diensten;
  - 4) de publiekrechtelijke rechtspersonen die daartoe worden aangewezen door de Regering;
- kunnen jaarlijks subsidies aanvragen voor hun projecten.

We onderscheiden twee types administratieve procedures voor de investeringen die een begunstigde wenst te realiseren, naargelang het project van de werken of aankoop een studie betreft.

Investeringsprojecten voor **werken** moeten de twee onderstaande fasen doorlopen:

- 1° indienen van een aanvraag om principiële instemming tot toekenning van subsidies (PITS);
- 2° indienen van een aanvraag tot toekenning van subsidies binnen 180 dagen na de kennisgeving van de principiële subsidietoezegging door de minister;

Projecten voor **studies** maken het voorwerp uit van een éénfasige procedure:

- 1° indienen van een aanvraag tot toekenning van subsidies;

---

¹ De begunstigden van wie het budgettaire tekort voor de realisatie van een investering niet gefinancierd moet worden door de gemeenten.

Hoofdstuk 3 - Driejaarlijkse subsidies

De driejaarlijkse subsidies zijn bestemd voor de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de volgende begunstigen, die voor hun financiering in meer of minder sterke mate afhankelijk zijn van de gemeente:

- de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW's);
- De kerkfabrieken en consistories;

De driejaarlijkse subsidies kunnen onderverdeeld worden in twee categorieën:

- Subsidies in het kader van de Driejarige Investeringsdotatie (DID);
- Subsidies in het kader van de Driejarige Ontwikkelingsdotatie (DOD).

➤ De driejarige investeringsdotatie (DID)

In het eerste jaar van elke driejarige periode kent de Regering aan elke Brusselse gemeente een budget toe voor de realisatie van haar projecten. Het beschikbare bedrag voor de DID wordt onder de 19 gemeenten verdeeld op dezelfde wijze als de algemene dotatie aan de gemeenten (ADG).

De gemeenten kunnen ook subsidieaanvragen van de OCMW's en van de kerkfabrieken en consistories die zich op hun grondgebied bevinden indienen, door die op te nemen in hun gemeentelijke driejarige investeringsprogramma's (GDIP's).

De investeringsprojecten moeten de twee onderstaande fasen doorlopen:

- 1° Het project moet ingeschreven zijn in het GDIP van de gemeente. De Regering kan het GDIP van de gemeente geheel of gedeeltelijk goedkeuren;
- 2° Voor de projecten die de Regering heeft goedgekeurd, moet vóór 31 december van het laatste jaar van de driejarige periode een aanvraag tot toekenning van subsidies ingediend worden.

➤ De driejarige ontwikkelingsdotatie (DOD)

In het eerste jaar van een driejarige periode, bepaalt de Regering haar prioriteiten inzake investeringen en trekt er een budget voor uit. Dit budget is enkel beschikbaar voor de gemeenten en openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW's).

Op basis van die prioriteiten schrijft de Regering een projectoproep uit om de in aanmerking komende projecten te selecteren.

De investeringsprojecten moeten de twee onderstaande fasen doorlopen om recht te geven op een subsidie:

- 1° Het project moet ingediend worden in antwoord op een projectoproep;
Voor de projecten die de Regering heeft geselecteerd en die ingeschreven zijn in het GDIP van de gemeente, moet vóór 31 december van het laatste jaar van de driejarige periode een aanvraag tot toekenning van subsidies ingediend worden.

Voor de projecten die door de Regering geselecteerd werden in het kader van de DOD, is het subsidiëringpercentage bepaald op 100%, begrensd tot een maximumbedrag dat wordt vastgesteld bij de selectie door de Regering.

Voor de driejarige subsidies 2019-2021, de overheid heeft als prioriteit het rationeel gebruik van energie. (beslissing van 13 december 2018)

Toekenningsregels

Hoofdstuk 1 – Subsidiëringspercentage

➤ **Basispercentage: 50%**

De werken en studies worden ten belope van vijftig percent (50%) van de kostprijs van de subsidieerbare werken gesubsidieerd.

➤ **Verhoogd percentage van 70%**

Dit percentage kan worden verhoogd tot zeventig percent (70%) voor de werken en studies vermeld in de onderstaande lijst:

	SVG	perimeter voor vergroening en groene verbinding	perimeter voor herwaardering van de wijken	verplaatsingen per fiets en/of het comfort van de voetgangers	het met de bevolkingsgroei gepaard gaande energieverbruik van de gebouwen
artikel ordonnantie					
art. 16 Openbare ruimten:					
1° <i>wegenis</i>					
a) realisatie GOP/GemOP	X		X		
b) heraanleg	X		X	X	
c) fietspaden/trottoirs	X		X	X	
2° <i>weguitrusting</i>					
a) openbare verlichting	X		X		
b) stadsmeubilair	X		X		
c) aanplantingen	X	X	X		
3° <i>groene ruimten</i>					
a) verwerving terreinen	X	X	X		
b) heraanleg	X	X	X		
c) aanplantingen	X	X	X		
4° <i>groene ruimten</i>					
a) openbare verlichting	X	X	X		
b) stadsmeubilair	X	X	X		
c) riolering	X	X	X		
5° <i>gevelverlichting</i>	X		X		
6° <i>kunstwerken</i>	X		X		
7° <i>begraafplaatsen, columbaria, crematoria</i>	X		X		
art. 17 gebouwen					
1° administratieve gebouwen	X		X		
2° erediensten/lekenmoraal	X		X		
3° begraafplaatsen, columbaria, crematoria	X		X		
4° REG	X		X		X
art. 18 sanering	X		X		
art. 19 studies (*)	X	X	X	X	X
* Voor studies geldt hetzelfde percentage als voor de projecten waarop ze betrekking hebben		PRIORITEITEN GPDO			

➤ **Specifiek verhoogd percentage van 90%**

Begunstigden die in aanmerking komen voor een subsidie van zeventig percent (70%) kunnen vragen dit percentage tot negentig (90%) te verhogen in volgende gevallen:

1° de gemeenten die dit uitdrukkelijk aanvragen en die voor het jaar dat aan elke driejarige periode voorafgaat een algemene dotatie per inwoner ontvangen hebben die het gewestelijke gemiddelde overschrijdt;

Voor de driejarige periode 2019-2021 betreft dit (de in vet gemarkeerde gemeenten in de tabel):

Gemeente	Bevolking	ADG (€)	ADG/inw.
Anderlecht	117724	40.165.280,10	341,18
Oudergem	33725	3.743.319,00	110,99
St.-Agatha-Berchem	24831	5.239.193,74	210,99
Brussel	177112	43.070.496,29	243,18
Etterbeek	47410	15.082.772,68	318,13
Evere	41016	9.815.362,81	239,3
Vorst	55694	18.157.606,92	326,02
Ganshoren	24794	6.565.587,36	264,8
Elsene	86336	20.138.594,90	233,25
Jette	52144	16.122.423,34	309,19
Koekelberg	21765	9.632.069,70	442,55
Molenbeek	95455	45.897.544,47	480,83
Sint-Gillis	49361	22.832.491,09	462,56
Sint-Joost	26813	14.379.327,55	536,28
Schaarbeek	132097	54.605.769,15	413,38
Ukkel	82038	8.675.944,75	105,75
Watermaal-Bosvoorde	25001	3.513.636,81	140,54
St.-Lambrechts-Woluwe	56212	6.079.302,78	108,15
St.-Pieters-Woluwe	41513	3.677.276,56	88,58
Gewest	1191041	28.941.000,00	292,13

2° de Stad Brussel, voor zover de werken verwezenlijkt worden in de Vijfhoek, namelijk het grondgebied dat omgrensd wordt door de lanen die de kleine ring vormen;

3° de investeringen m.b.t. gebouwen (artikel 17) als de energieprestatie de passieve standaard bereikt bij investeringen voor de bouw van gebouwen en de standaard lage energie bij investeringen voor de renovatie van gebouwen;

Hoofdstuk 2 - Gemeentelijk Driejarig Investeringsprogramma (GDIP)

Dit hoofdstuk betreft volgende begunstigden:

- de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- De openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW's);
- De kerkfabrieken en consistories.

➤ Initiëring van het programma

Een aanvraag voor toekenning van subsidies kan enkel ingediend worden voor de door Regering goedgekeurde projecten, ingeschreven in een GDIP op aanvraag van een begunstigde of door de Regering na selectie van het project in het kader van een projectoproep.

De projecten van de OCMW's en van de kerkfabrieken en consistories moeten worden opgenomen in het GDIP van de gemeente waar ze gevestigd zijn.

Alvorens een GDIP of wijzigingen ervan in te dienen bij het Gewest, moet de gemeente een vergadering van het begeleidingscomité vragen.

Op die vergadering stelt de gemeente de projecten voor die zij wil opnemen in haar GDIP. Na afloop van die vergadering stelt de gewestelijke administratie notulen op met toelichting bij elk project (aandachtspunten, termijn, stedenbouwkundige vergunning, sociale clausules, ...).

De notulen van de vergadering worden bezorgd aan de gemeente en aan de Regering.

Bij goedkeuring van het voorstel van GDIP door de gemeenteraad, moeten volgende documenten bij de beslissing gevoegd worden:

- Het formulier A, dat alle projecten van het GDIP vermeldt;
- Een formulier B voor elk in het formulier A vermelde project;
- De notulen van de voorafgaande vergadering van het begeleidingscomité;

➤ Indiening van het programma door de begunstigde

De gemeente zendt de beslissing van de gemeenteraad tot goedkeuring van het GDIP naar het Gewest, samen met de bijlagen (formulieren A en B).

De gemeente kan een voorstel van GDIP indienen vanaf het ogenblik dat ze het bedrag van haar dotatie voor de lopende driejarige periode kent, en dit tot en met de laatste dag van de driejarige periode. Voor de driejarige periode 2019-2021 kan een gemeente haar GDIP of een wijziging ervan indienen tot en met 31 december 2021.

➤ Regeringsbeslissing over het programma

De Regering keurt de gemeentelijke driejarige investeringsplannen en de eventuele wijzigingen ervan goed binnen dertig dagen na ontvangst. De goedkeuring van de Regering kan gedeeltelijk zijn en enkel bepaalde projecten van het programma betreffen.

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

Als het programma niet volledig goedgekeurd wordt, motiveert de Regering haar beslissing.

Na het verstrijken van voornoemde termijn wordt het gemeentelijke driejarige investeringsprogramma beschouwd als goedgekeurd door de Regering.

Hoofdstuk 3 - Principiële instemming voor de toekenning van subsidies (PITS)

➤ Indiening van de aanvraag om principiële instemming

- Volgende begunstigden:

- 1) de intercommunales;
- 2) de administratieve organen van de andere erkende erediensten²;
- 3) de rechtspersonen die de onroerende goederen beheren noodzakelijk voor de lekenmoraal;
- 4) de publiekrechtelijke rechtspersonen die daartoe worden aangewezen door de Regering;

kunnen jaarlijks subsidies aanvragen voor hun investeringsprojecten.

De subsidieprocedure start met het indienen van een aanvraag om principiële instemming voor de toekenning van subsidies.

Opgelet: de begunstigde mag de opdracht niet in mededinging stellen alvorens de goedkeuring van de minister en dus de principiële instemming voor de toekenning van subsidies verkregen te hebben.

- De begunstigden kunnen hun aanvraag indienen wanneer ze dat wensen.

- Na analyse van het dossier, en als er voldaan is aan de toekenningsvoorwaarden van de subsidie, stelt het bestuur het project voor aan de Regering.

- Om volledig te zijn, moet een **aanvraagdossier voor principiële instemming met de toekenning van subsidies voor werken volgende documenten omvatten:**

- 1° het door de bevoegde instantie goedgekeurde project, inclusief de plannen, het bestek, de beschrijvende, samenvattende en ramende opmetingsstaten opgesteld conform de wet overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten van 15 juni 2006 en bijhorende uitvoeringsbesluiten, alsook een afschrift van de beraadslaging van de bevoegde instantie die de voorwaarden van de opdracht goedkeurt;
- 2° een kopie van de gewestelijke vergunningen die vóór de uitvoering van de werken verkregen moeten zijn, onder andere de stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning. Als er geen enkele vergunning vereist is, bezorgt de begunstigde alle nodige verantwoordingen;
- 3° als de werken betrekking hebben op een goed dat niet tot het openbaar domein behoort, een afschrift van het eigendomsbewijs voor het goed waaraan de subsidieerbare werken worden uitgevoerd en, bij promotie-opdrachten, een afschrift van de overeenkomst tussen de begunstigde en de opdrachtnemer;
- 4° als de werken worden uitgevoerd aan een goed dat met behulp van de subsidie werd verworven, een voor eensluidend verklaard afschrift van de verwervingsakte of van het onteigeningsvonnis van het goed;
- 5° voor de administratieve organen van de andere erkende erediensten, een kopie van het gunstige advies van de religieuze overheid;
- 6° voor de rechtspersonen die de onroerende goederen beheren noodzakelijk voor het uitoefenen van de lekenmoraal, een kopie van het gunstige advies van het door de minister van Justitie erkende representatieve orgaan.
- 7° De begunstigde moet zich er bovendien toe verbinden:

---

² de begunstigden van wie het budgettaire tekort voor de realisatie van een investering niet gefinancierd moet worden door de gemeenten;

- het gesubsidieerde goed te onderhouden en te beheren. Daartoe stelt de begunstigde een specifiek onderhoudsprogramma op voor het project, dat slaat op de vijf jaar die volgen op de definitieve oplevering van de werken en dat de financiële ramingen aangeeft voor elk begrotingsjaar;
- het goed waarvoor hij een subsidie ontvangt niet te vervreemden of de bestemming ervan te wijzigen binnen de twintig jaar na de toekenning van de subsidie. De Regering kan een subsidieaanvraag aanvaarden die deze verbintenis niet naleeft voor zover er uitzonderlijke omstandigheden zijn die de investering verantwoorden;

Opmerking: Voor studieprojecten dient geen principiële instemming voor de toekenning van subsidies te worden aangevraagd. De begunstigten moeten dus rechtstreeks een aanvraag tot toekenning van subsidies indienen.

➤ **Analyse van de aanvraag om principiële instemming**

Na ontvangst van het volledige dossier voor de aanvraag om principiële instemming voor de toekenning van subsidies beschikt de Regering over een termijn van maximaal vijftig dagen om de aanvrager kennis te geven van de weigering of toekenning van de principiële instemming, samen met de machtiging om de opdracht in mededinging te stellen.

Deze termijn kan eenmalig verlengd worden door de Regering voor een duur van maximaal vijftig dagen. Het ontbreken van een beslissing zijdens de Regering binnen die termijn, geldt als principiële instemming voor het bedrag van de gevraagde subsidie.

Opgelet: de begunstigde beschikt over een termijn van honderdtachtig dagen vanaf de ontvangst van de principiële toezegging om de aanvraag om toekenning van subsidie voor het project in te dienen bij de Regering.

Hoofdstuk 4 - Toekenning van subsidies (TS)

➤ Indienen van de aanvraag tot toekenning van subsidies

- Voor volgende begunstigten:

- 1) de intercommunales;
- 2) de administratieve organen van de andere erkende erediensten³;
- 3) de rechtspersonen die de onroerende goederen beheren noodzakelijk voor de lekenmoraal;
- 4) de publiekrechtelijke rechtspersonen die daartoe worden aangewezen door de Regering;

is een voorafgaande principiële subsidietoezegging voor het project vereist. De subsidieaanvraag moet worden ingediend binnen 180 dagen na de principiële toezegging.

- Voor volgende begunstigten:

- de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW's);
- De kerkfabrieken en consistories;

moet het project ingeschreven zijn in het GDIP en goedgekeurd zijn door de Regering. De aanvragen voor toekenning van subsidies moeten ten laatste op 31 december van het laatste jaar van de driejarige periode ingediend worden (zijnde 31.12.2021 voor de driejarige periode 2019-2021).

- Na analyse van het dossier en als er voldaan is aan de toekenningsvoorwaarden van de subsidie, stelt het bestuur de Regering voor een subsidie te verlenen voor het project.

Project voor werken

- Om volledig te zijn, moet een **aanvraagdossier voor de toekenning van subsidies voor werken** volgende documenten omvatten:

- 1° het door de bevoegde instantie goedgekeurde project, inclusief de plannen, het bestek, de beschrijvende, samenvattende en ramende opmetingsstaten opgesteld conform de wet overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten van 15 juni 2006 en bijhorende uitvoeringsbesluiten, alsook een afschrift van de beraadslaging van de bevoegde instantie die de voorwaarden van de opdracht goedkeurt; (*begunstigten die een principiële subsidietoezegging verkregen hebben voor hun project moeten deze documenten niet meer bezorgen.*)
- 2° de aankondiging van de opdracht of de brief die aan de kandidaat-inschrijvers wordt verstuurd in geval van onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking, desgevallend de kopie van het procesverbaal van opening van de offertes, het volledige verslag van de analyse van de offertes en de offerte die door de bevoegde instantie is goedgekeurd alsook de bijhorende bijlagen;
- 3° een kopie van de beraadslaging van de bevoegde instantie die de aanwijzing van de opdrachtnemer goedkeurt;
- 4° voor de kerkfabrieken en consistories, een kopie van het gunstige advies van de religieuze overheid;
- 5° een kopie van de gewestelijke vergunningen die vóór de uitvoering van de werken verkregen moeten zijn, onder andere de stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning. Als er geen enkele vergunning vereist is, bezorgt de begunstigde alle nodige verantwoordingen;
- 6° als de werken betrekking hebben op een goed dat niet tot het openbaar domein behoort, een afschrift van het eigendomsbewijs voor het goed waaraan de subsidieerbare werken worden uitge-

---

³ de begunstigten van wie het budgettaire tekort voor de realisatie van een investering niet gefinancierd moet worden door de gemeenten;

- voerd en, bij promotie-opdrachten, een afschrift van de overeenkomst tussen de begunstigde en de opdrachtnemer;
- 7° als de werken worden uitgevoerd aan een goed dat met behulp van de subsidie werd verworven, een voor eensluidend verklaard afschrift van de verwervingsakte of van het onteigeningsvonnis van het goed;
  - 8° voor werken uitgevoerd in gebouwen toebehorend aan de gemeenten of de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en die bijdragen tot een rationeel energiegebruik (artikel 17, 4°), het formulier D⁴.
  - 9° voor investeringen m.b.t. gebouwen waarvoor een verhoogd subsidiëringspercentage wordt verleend overeenkomstig artikel 28, 3° van de ordonnantie, het EPB-voorstel dat de wil van de begunstigde bevestigt om voor het gebouw de passieve standaard of de standaard lage energie te bereiken.
  - 10° De begunstigde moet zich er bovendien toe verbinden:
    - het gesubsidieerde goed te onderhouden en te beheren. Daartoe stelt de begunstigde een specifiek onderhoudsprogramma op voor het project, dat slaat op de vijf jaar die volgen op de definitieve oplevering van de werken en dat de financiële ramingen aangeeft voor elk begrotingsjaar;
    - het goed waarvoor hij een subsidie ontvangt niet te vervreemden of de bestemming ervan te wijzigen binnen de twintig jaar na de toekenning van de subsidie. De Regering kan een subsidieaanvraag aanvaarden die deze verbintenis niet naleeft voor zover er uitzonderlijke omstandigheden zijn die de investering verantwoorden;

Opgelet: de begunstigde mag de kennisgeving van de opdracht aan de aannemer niet verrichten zonder de goedkeuring van de minister en dus de toekenning van de subsidie verkregen te hebben.

Verwervingsproject

- Om volledig te zijn, moet een **aanvraagdossier voor de toekenning van subsidies voor een verwerving volgende documenten omvatten:**

- 1° een afschrift van de beraadslaging van de bevoegde instantie die het principe van de verwerving of onteigening van het goed goedkeurt, met vermelding van de toekomstige bestemming van het goed;
- 2° een kopie van de stedenbouwkundige inlichtingen die de gemachtigde ambtenaar heeft afgeleverd;
- 3° een kadastraal uittreksel en een uittreksel van het kadastrale register van het desbetreffende goed;
- 4° de schatting van het goed door het gewestelijke Comité tot aankoop van onroerende goederen, opgericht bij ordonnantie van 23 juni 2016 betreffende de overname van de activiteiten van de Comités tot aankoop van onroerende goederen door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of, in voorkomend geval, door elke andere door de Regering aangestelde schatter;
- 5° voor de kerkfabrieken en consistories, een kopie van het gunstige advies van de religieuze overheid;
- 6° voor de administratieve organen van de andere erkende erediensten, een kopie van het gunstige advies van de religieuze overheid;
- 7° voor de rechtspersonen die de onroerende goederen beheren noodzakelijk voor het uitoefenen van de lekenmoraal, een kopie van het gunstige advies van het door de minister van Justitie erkende representatieve orgaan;
- 8° De begunstigde moet zich er bovendien toe verbinden:
  - het gesubsidieerde goed te onderhouden en te beheren. Daartoe stelt de begunstigde een specifiek onderhoudsprogramma op voor het project, dat slaat op de vijf jaar die volgen op de definitieve oplevering van de werken en dat de financiële ramingen aangeeft voor elk begrotingsjaar;
  - het goed waarvoor een subsidie toegekend wordt niet te vervreemden of de bestemming ervan te wijzigen binnen de twintig jaar na de toekenning van de subsidie.

---

⁴ Besluit van 16 juli 2018 op samenstelling van dossiers

De Regering kan een subsidieaanvraag aanvaarden die deze verbintenis niet naleeft voor zover er uitzonderlijke omstandigheden zijn die de investering verantwoorden;

Opgelet: de begunstigde mag de aankoopakte niet ondertekenen zonder de goedkeuring van de minister - en dus de toekenning van de subsidie - verkregen te hebben.

Studieproject

- Om volledig te zijn, moet een **aanvraagdossier voor de toekenning van subsidies voor studies** volgende documenten omvatten:

- 1° een afschrift van de beraadslaging van de bevoegde instantie die de gunningswijze van de opdracht en de studieovereenkomst goedkeurt;
- 2° een kopie van de beraadslaging van de bevoegde instantie die de aanwijzing van de opdrachtnemer goedkeurt;
- 3° een kopie van de studieovereenkomst gesloten tussen de begunstigde en de auteur van het studieproject.

➤ **Analyse van de aanvraag tot toekenning van subsidies**

Na ontvangst van een volledig aanvraagdossier voor toekenning van subsidies beschikt de Regering over een termijn van maximaal vijftig dagen om de aanvrager kennis te geven van de weigering of de toekenning van subsidies, gekoppeld aan de toelating om de werken te bestellen bij de aannemer of om de aankoopakte te ondertekenen.

Het ontbreken van een beslissing van de Regering binnen die termijn geldt als toekenning van de subsidie en toelating voor de aanvrager om de werken bij de opdrachtnemer te bestellen of om de aankoopakte te ondertekenen. De Regering beschikt echter over een bijkomende termijn van vijftig dagen om het bedrag van de subsidie mee te delen. Na het verstrijken van die termijn is het bedrag van de subsidie het overeenkomstig de ordonnantie vastgestelde bedrag⁵.

De aanvrager beschikt over een termijn van honderdtachtig (180) dagen vanaf de ontvangst van de beslissing tot toekenning van de subsidie om de Regering een kopie te bezorgen van de bestelling van de werken bij de opdrachtnemer. Na het verstrijken van deze termijn verliest hij het recht op de subsidie. Op basis van een met redenen omklede aanvraag kan de Regering deze termijn één keer verlengen.

---

⁵We onderscheiden daarbij 3 gevallen: A) Als er een PITS verkregen is, wordt het bedrag bepaald overeenkomstig de PITS (percentage en niet-subsidieerbare posten); B) voor projecten in het kader van de DID geldt het bedrag op basis van het subsidiepercentage of het resterende DID-bedrag als dat kleiner is; C) voor DOD-projecten geldt het percentage dat is bepaald door de Regering bij de selectie van het project.

Opvolging van de dossiers

"Hoofdstuk 1 - Begeleidingscomité

➤ Doel van het Comité

Voor elke begunstigde wordt een begeleidingscomité opgericht om hem te begeleiden in de opvolging van zijn projecten, vanaf de ontvankelijkheid ervan tot de vereffening van de subsidie. In dit comité kunnen op het terrein vastgestelde problemen besproken worden en oplossingen gezocht worden. Het komt minstens één keer per jaar samen.

Die vergaderingen zullen voor de begunstigde met name de gelegenheid zijn om de directie Investerings te informeren over de evolutie van de gesubsidieerde projecten maar ook, indien nodig, om gebruik te maken van de expertise van de gewestelijke diensten en van eventuele experts in het beheer van deze projecten.

Voor gemeenten heeft het begeleidingscomité ook als taak de projecten te analyseren die de gemeente wenst in te schrijven in haar GDIP. Daarbij worden de voorgestelde projecten getoetst aan de ordonnantie (conformiteit, timing voor de driejarige periode, inachtneming van normen, ...).

➤ Samenstelling van het comité

Elk begeleidingscomité is samengesteld uit vertegenwoordigers van het Gewest, namelijk de afgevaardigde(n) van de directie Investerings en van de begunstigde, namelijk de afgevaardigde van het bevoegde orgaan en/of de administratieve dienst(en) die de projecten beheert (beheren). Beide partijen kunnen om de aanwezigheid van experts vragen (studiebureaus, andere subsidiërende machten, enz.) om het comité bijkomende informatie te verschaffen.

Hoofdstuk 2 – Subsidievoorschot

➤ Te bezorgen documenten

Voor projecten die werken betreffen, kan een voorschot gevraagd worden ten belope van 80% van het toegekende subsidiebedrag. De aanvraag tot vereffening van het voorschot van de subsidie moet volgende documenten bevatten:

- 1° een afschrift van de kennisgeving van de bestelling aan de opdrachtnemer van de opdracht voor werken;
- 2° een schuldvordering. (De schuldvordering dient verstuurd te worden naar de directie Boekhouding.)

Hoofdstuk 3 - Voorlopige oplevering van de werken

➤ Deelname van de subsidiërende overheid

Zodra de werken zijn uitgevoerd, wordt de directie Investeringsen uitgenodigd op de voorlopige oplevering.

De begunstigde moet, minstens vijftien dagen op voorhand, het Gewest op de hoogte brengen van de datum en de plaats van de voorlopige oplevering en/of van de officiële inhuldiging van de werken.

Vanaf de voorlopige oplevering van de werken beschikt de begunstigde over 180 dagen om de eindafrekening te bezorgen, samen met de bewijsstukken. Eens deze termijn verstreken verliest hij het genot van de subsidie en moet hij het eventueel al vereffende deel ervan terugbetalen.

Als de begunstigde en de aannemer het niet eens worden over het bedrag van de eindafrekening kan de begunstigde een voorlopige eindafrekening bezorgen.

Hoofdstuk 4 - Eindafrekening van de investering

➤ Te bezorgen documenten

Project voor werken

- Om volledig te zijn, moet een **eindafrekeningsdossier voor werken volgende documenten bevatten:**

- 1° 1° een verklaring op erewoord van de financieel verantwoordelijke van de begunstigde die vermeldt of de investering het voorwerp vormt van een door de begunstigde ontvangen inkomen, ander dan een lening, op grond van om het even welke wetgeving, regelgeving, overeenkomst of eenzijdige akte en waarin desgevallend het voorwerp en het bedrag van dit inkomen vermeld worden;
- 2° Het proces-verbaal of de processen-verbaal van de voorlopige oplevering van de werken;
- 3° 3° de door de bevoegde instantie goedgekeurde eindafrekening van de werken of in geval van geschil met de aannemer conform artikel 27 van de ordonnantie, de voorlopige eindafrekening van de werken en de bijhorende verantwoordingsstukken (de eerdere vorderingsstaten, de processen-verbaal van verzuim, ...);
- 4° een visueel dossier (foto's of films) dat de situatie van het project na de werken weergeeft;
- 5° voor werken uitgevoerd in gebouwen toebehorend aan de gemeenten of de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en die bijdragen tot een rationeel energiegebruik (artikel 17, 4°), het

formulier E⁶;

6° voor investeringen m.b.t. gebouwen waarvoor conform artikel 28, 3° van de ordonnantie een hoger subsidiepercentage wordt verkregen, de EPB-verklaring die de passiefbouw of het lage-energieniveau van het gebouw bevestigt.

Studieproject

- Om volledig te zijn, moet een **eindafrekeningsdossier voor een studieproject volgende documenten bevatten:**

- 1° een verklaring op erewoord van de financieel verantwoordelijke van de begunstigde die vermeldt of de studie het voorwerp vormt van een door de begunstigde ontvangen inkomen, ander dan een lening, op grond van om het even welke wetgeving, regelgeving, overeenkomst of eenzijdige akte en waarin desgevallend het voorwerp en het bedrag van dit inkomen vermeld worden;
- 2° het proces-verbaal of de processen-verbaal van de voorlopige en definitieve oplevering van de werken;
- 3° de door de bevoegde instantie goedgekeurde eindafrekening van de studie (het totaal van de facturen van het studiebureau);
- 4° in het geval die nog niet werden bezorgd, de verantwoordingsstukken betreffende de vereffening van de subsidies voor de werken die verband houden met de studie.

Verwervingsdossier

- Om volledig te zijn, moet een **eindafrekeningsdossier voor een verwervingsproject volgende documenten bevatten:**

- 1° een verklaring op erewoord van de financieel verantwoordelijke van de begunstigde die vermeldt of de verwerving het voorwerp vormt van een door de begunstigde ontvangen inkomen, ander dan een lening, op grond van om het even welke wetgeving, regelgeving, overeenkomst of eenzijdige akte en waarin desgevallend het voorwerp en het bedrag van dit inkomen vermeld worden;
- 2° een kopie van de verwervingsakte of van het onteigeningsvonnis van het goed;
- 3° de eindafrekening van de verwerving (factuur van de notaris, bedrag van de wederbeleggingsvergoeding, aankoopbedrag, ...);
- 4° de aanvraag tot toekenning van subsidies voor renovatiewerken aan het goed als die nog niet werd ingediend.

➤ **Kennisgeving van het eindsaldo van de subsidie**

Zodra het eindafrekeningsdossier nagekeken is, zal de begunstigde door de bevoegde ordonnateur worden verzocht binnen een termijn van 15 dagen een schuldvordering over te maken aan de directie Boekhouding met vermelding van het eindbedrag dat hem toegekend is op grond van de controle.

➤ **Bezwaar**

Na de kennisgeving van het saldobedrag van de subsidie heeft de begunstigde 15 kalenderdagen de tijd om zijn argumenten voor te leggen indien hij niet akkoord gaat met de voorgestelde bedragen.

De bevoegde ordonnateur neemt de eindbeslissing over het definitieve subsidiebedrag na analyse van de door de begunstigde uiteengezette middelen, die vervolgens verzocht wordt om binnen een termijn van 15 dagen een schuldvordering voor dit bedrag over te maken.

---

⁶ Besluit van 16 juli 2018 op samenstelling van dossiers

Samenvattende checklists

Volgende checklists zijn beschikbaar op de website van BPB:

http://plaatselijke-besturen.brussels/nl/themas/regionale-steun/werken-en-investeringen?set_language=nl.

Voor werken:

1. Aanvraag om principiële instemming voor de toekenning van subsidie
2. Aanvraag om toekenning van subsidie
3. Voorschotaanvraag
4. Eindafrekeningsaanvraag

Voor studies:

1. Aanvraag om toekenning van subsidie
2. Eindafrekeningsaanvraag

Voor verwervingen:

1. Aanvraag om toekenning van subsidie
2. Eindafrekeningsaanvraag

Goed om te weten

⇒ Sociale clausules

Als het geraamde bedrag van de werken 750.000 EUR of meer bedraagt, btw niet inbegrepen, **EN** de duur van de werkzaamheden op minstens zestig werkdagen wordt geraamd, **moet de opdracht voor werken sociale clausules bevatten.**

Een sociale clausule is een beding dat een verplichting oplegt in een opdracht voor werken, bijvoorbeeld "klassieke sociale inschakelingsclausule" met verplichte aanwerving via bepaalde types contracten, of een "sociale inschakelingsclausule - individuele beroepsopleiding" die stageplaatsen voor een individuele beroepsopleiding (IBO) oplegt. Deze elementen worden te gepasten tijde door de Regering bevestigd.

Bij de aanvraag van haar subsidie moet de aanbestedende overheid het aantal dagen rechtvaardigen dat zij heeft vastgelegd voor de sociale clausule. De niet-nakoming van de sociale clausule die toerekenbaar zou zijn aan de aanbestedende overheid of aan de opdrachtnemer zal worden bestraft met een boete die afgetrokken wordt van de subsidie naar verhouding van de totale loonmassa bestemd voor de nakoming van de sociale clausule die hiertoe niet gebruikt zal zijn.

De Regering kan een afwijking van de verplichte sociale clausule toestaan voor elke opdracht waarvoor een beroep gedaan moet worden op hooggespecialiseerd of -gekwalificeerd personeel of op basis van de zwaarte of de gevaarlijkheid van de werken die het voorwerp van de opdracht uitmaken of van werken die niet arbeidsintensief zijn.

⇒ Communicatie

De financiële steun van de subsidiërende overheid moet voor de duur van de werken worden vermeld op de bouwboarden van de gesubsidieerde projecten. Een model van bouwboard is beschikbaar op de website van Brussel Plaatselijke Besturen: http://plaatselijke-besturen.brussels/nl/themas/regionale-steun/werken-en-investeringen?set_language=nl. Dit model kan worden gebruikt met het door Brussel Plaatselijke Besturen aangeboden bouwboardmodel, of met enig ander model van bouwboard.

Afhankelijk van de ontvangen bedragen wil de Regering dat een bord duidelijk vermeldt dat die projecten werden gerealiseerd met haar steun. Eventueel zal het gewest daartoe een kosteloos model ter beschikking stellen, volgens type investering. Het gaat hierbij niet om een herdenkingssteen of een inhuldigingsplaat met naamvermelding van een verkozene.

Contacten

Voor het beheer van de aanvraagdossiers betreffende de subsidies zorgt de cel Werken van de directie Investerings:

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL
Brussel Plaatselijke Besturen – Directie Investerings
Kruidtuinlaan 20 - 1035 BRUSSEL
tvsgsw@gob.brussels

Uw correspondenten

- ⇒ *Directeur*: Jean-Pierre BUELENS (02 800 33 00 - jpbuelens@gob.brussels)
- ⇒ *Eerste ingenieur*: Olivier KHASSIME (02 800 33 24 - okhassime@gob.brussels)
- ⇒ *Dossierbeheerders*

Thierry HENRY, INGENIEUR 02 800 33 69 thenry@gob.brussels	Françoise BEIRENS, INGENIEUR 02 800 33 27 fbeirens@gob.brussels
--	--

- ⇒ *Secretariaat en administratieve ondersteuning*

Asha HAMBENNE, ASSISTENT FR 02 800 33 71 ahambenne@gob.brussels	Christine FRERE, ADJUNCT FR 02 800 32 92 cfrere@gob.brussels
Cynthia CALLEWAERT, KLERK FR 02 800 32 31 ccallewaert@gob.brussels	Janique VAN LIPPEVELDE, ADJUNCT FR 02 430 63 25 jvanlippevelde@gob.brussels

Wettelijke basis

- Ordonnantie van 16 juli 1998 betreffende de toekenning van subsidies om investeringen van openbaar nut aan te moedigen (laatst gewijzigd door de ordonnantie van 20 juli 2016, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 14 september 2016).
- Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 juli 2018 tot vastlegging van de procedures voor het aanvragen en de vereffening van de subsidies beoogd door de ordonnantie van 16 juli 1998 betreffende de toekenning van subsidies om investeringen van openbaar nut aan te moedigen (verschenen in het Belgisch Staatsblad van 6 september 2018).
- Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 22 april 1999 houdende oplegging van sociale clausules bij de toewijzing van overheidsopdrachten in het raam van de uitvoering van investeringen van openbaar nut (verschenen in het Belgisch Staatsblad van 9 september 1999).

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

Redactie:

Gewestelijke Overheidsdienst Brussel - Brussel Plaatselijke Besturen
Directie Investerings
Kruidentuinlaan 20
1035 Brussel

Noot van de redactie:

De auteurs die aan deze publicatie hebben meegewerkt, kunnen niet verantwoordelijk gesteld worden voor eventuele fouten. De inhoud van deze publicatie mag enkel gereproduceerd worden als de bronnen vermeld worden. Enkel de officiële teksten zijn wettelijk geldig.

Versie: januari 2019

